

**רשות האכיפה
והגבייה**

הליכים בהוצאה לפועל

מיכל שכנר

רשמת הוצאה לפועל מחוז מרכז

■ מערכת ההוצאה לפועל הוקמה מכוח חוק ההוצל"פ, התשכ"ז 1967. והיא מהווה מכשיר חוקי שתפקידו לאפשר לכל בעל דין לממש זכויות שהוקנו לו על פי פס"ד או על פי שטרות, שטרי משכון ומשכנתאות.

■ כב' הנשיא (בדימוס) אהרון ברק: "הוצאה לפועל מהירה ויעילה של פסקי דין היא אינטרס ציבורי ראשון במעלה.

הוצאה לפועל אפקטיבית, מגבירה את האמון בשלטון החוק חוסר יעילות בהוצאה לפועל מביאה לזלזול בכיבוד החוק" (רע"א 4905/98 גמזו נ' ישעיהו)

■ עם זאת, המחוקק לא התעלם מהחייב שנדרש לבצע את פסק הדין.

■ מערכת ההוצל"פ חייבת לערוך איזונים בין זכויות ומצב החייב לבין זכויותיו של הזוכה.

■ הפעולות בהוצאה לפועל מבוצעות לבקשת הזוכה. (ההוצאה לפועל אינה יוזמת פעולות גבייה).

■ זוכה רשאי להגיש בקשה לביצוע פסק דין 30 יום לאחר שניתן פסק הדין. בכל אחת מלשכות הוצל"פ.

■ לאחר הגשת הביצוע ימציא מנהל לשכת הוצל"פ לחייב אזהרה.

■ המצאת אזהרה הינו תנאי מקדים והכרחי לנקיטת הליכים בהוצל"פ. (חריג וסייג לחריג).

■ חשיבות ההמצאה המלאה (הליכי הבאה / מאסר / הגבלות / מידעים)

הליכים הננקטים על ידי הזוכה

בהוצאה לפועל

■ הליכים המגבילים את החייב או הפוגעים בחירותו ובפרטיותו:

- 1. הזמנה לבירור/צו הבאה.
- 2. פקודת מאסר - כיום ישנה הוראת שעה שאינה מאפשרת הוצאת פקודת מאסר כנגד חייב, למעט בתיקי מזונות (ס' 70 לחוק).
- 3. הטלת הגבלות - ס' 66 א לחוק: הגבלה מלהחזיק/ לחדש רישיון הנהיגה, הגבלת כלקוח מוגבל מיוחד בבנק ישראל, הגבלת יציאה מהארץ, הגבלה בחידוש דרכון, הגבלת חייב מיסוד תאגיד/בעל עניין בתאגיד.
- 4. צו למסירת מידע - מהגורמים המפורטים בתוספת השניה לחוק (כגון: מל"ל, לשכת רישום המקרקעין, חברות ביטוח, קופות גמל, רשם המשכונות ועוד).
- 5. עיכוב יציאה מן הארץ. (ס' 14 לחוק).
- 6. חיפוש אצל החייב / בחצרו/ כשיש יסוד להניח בדבר הימצאות נכסי החייב בחצרים שאינם של החייב. (ס' 15 לחוק, תקנה 23).

הליכים הננקטים על ידי הזוכה בהוצאה לפועל

■ הליכים נגד רכושו של החייב:

- 1. עיקול מיטלטלין.
- 2. עיקול מקרקעין.
- 3. עיקול אצל צד ג.
- 4. מינוי כונס נכסים על נכס מסוים של החייב.
- 5. ביצוע בעין - מסירת נכס.
- 6. פינוי מקרקעין - עפ"י פס"ד לפינוי מקרקעין.

עיקול מיטלטלין

- עיקול אינו מקנה לזוכה זכות מהותית בנכס המעוקל.
- רשם ההוצאה לפועל רשאי לקבוע כי אין לעקל מיטלטלין מסוימים (סעיף 22 (ה) לחוק ההוצאה לפועל).
- מיטלטלין בחזקת החייב / אינם בחזקת החייב – ספק בעלות במיטלטלין.

מיטלטלין הפטורים מעיקול

- צרכי אוכל למחיית החייב ובני משפחתו הגרים עמו לתקופה של עד 30 יום.
- בגדים, מיטות, ציוד רפואי, תרופות וכלי בית, בתנאי שהם צריכים חיוניים לחייב ולבני משפחתו הגרים עמו.
- תשמישי קדושה.
- כלים ומכשירים שבלעדיהם אין החייב יכול לקיים את מקצועו שהוא מקור פרנסתו, ובלבד ששווי המיטלטלין אינו עולה על 1,300 ₪, ובמכונות 5,000 ₪.
- הסייג: הפטור אינו חל כאשר מדובר בחוב שהחייב חב בו בשל רכישת המיטלטלין שעיקולם נדרש.
- חיות מחמד.
- פריט אחד מכל אחד מסוגי המיטלטלין הבאים, ובלבד שהוא דרוש לחייב ולבני משפחתו החיים עמו ושווי המוערך אינו עולה על סכום מסוים: מחשב אישי ומדפסת; טלוויזיה או רדיו; טלפון; מכונת כביסה.
- הסייג: הפטור אינו חל כאשר מדובר בחוב שהחייב חב בו בשל רכישת מיטלטלין שעיקולם נדרש.

עיקול מקרקעין של החייב

■ רשם ההוצאה לפועל סמכות לצוות על עיקול זכויות במקרקעין הרשומים על שם החייב (גם במנהל מקרקעי ישראל וגם בחברה משכנת).

■ כאשר המקרקעין אינם רשומים על שם החייב, רשם ההוצאה לפועל אינו רשאי לעקלם.

■ לבקשה לעיקול מקרקעין יש לצרף נסח רישום עדכני.

עיקול מקרקעין של החייב

- משנרשם עיקול על המקרקעין לא ניתן לעשות או לרשום כל פעולה מרצון באותם מקרקעין (למכור או לשעבד).
- זכויות צד שלישי במקרקעין.
- ביטול עיקול במקרקעין לאחר תשלום החוב / בהיעדר פעולה מצד הזוכה במשך 3 שנים ומתן הזדמנות להשמיע טענותיו.

עיקול אצל צד ג'

■ צו העיקול בידי צד ג' חל על נכסי החייב המצויים בידי צד ג' או שיגיעו לידיו תוך 3 חודשים מאותו יום.

■ עיקול מתחדש בתיקי מזונות (במשך שנה מיום המצאת הצו).

■ נכסים שאינם ניתנים לעיקול לפי כל דין (שכר עבודה, מזונות המגיעים מהצד השלישי לחייב, כספי סידור חלוף...).

עיקול אצל צד ג'

- צד ג' יגיש הודעה תוך 10 ימים מיום המצאת הצו המפרטת את נכסי החייב הנמצאים בידו או שלפי ידיעתו יגיעו לידי תוך 3 חודשים.
- רשם ההוצאה לפועל רשאי לזמן לבקשת הזוכה צד ג' אשר לא הגיש הודעה / הודעה לא שלמה (סעיף 46 לחוק ההוצאה לפועל).
- רשם ההוצאה לפועל רשאי לחייב צד ג' בתשלום החוב הפסוק או יתרתו כאשר החיוב מוגבל לשווי הנכס שבידי צד ג' (סעיף 48 לחוק ההוצאה לפועל).

הליכים הפוגעים בחירותו של החייב

■ צו מאסר - הליך לצורך גבייה ולא לשם ענישה.

■ צו הבאה – עברו חודשיים מיום שהומצאה לחייב אזהרה בהמצאה מלאה או החייב התייצב בפני רשם הוצאה לפועל.

צו הבאה יבוצע רק לאחר שניתנה לחייב בדואר התראה וחלפו 14 יום מהמצאתה.

צו ההבאה יבוצע על ידי המשטרה לא יאוחר מ-90 יום מיום שהועבר לה (חייב במילואים / לא ניתן לאתר החייב / הצו עלול להזיק לבריאותו של החייב).

במעמד צו ההבאה יכול הרשם : לשנות את צו התשלומים / להכריז על החייב כחייב מוגבל באמצעים / להזמין את החייב לחקירת יכולת במעמד הזוכה / לתת צו להמצאת מסמכים / לדרוש מסירת מידע.

הטלת הגבלות

רשם ההוצאה לפועל רשאי להטיל, ביוזמתו או לבקשת זוכה, אחת או יותר מההגבלות הבאות:

- הגבלת חייב מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה (למעט כאשר קיימת פגיעה ממשית בעיסוקו של החייב וביכולתו לשלם את החוב (פס"ד אוחיון) או נכות של החייב או בן משפחה התלוי בו)
- הגבלה מקבלת דרכון ישראלי (חדש)
- עיכוב יציאתו של החייב מהארץ (למעט כאשר היציאה נדרשת מטעמי בריאות)
- הגבלת החייב כלקוח מוגבל מיוחד לפי חוק שיקים ללא כיסוי
- הגבלת חייב מלעשות שימוש בכרטיסי חיוב/אשראי
- הגבלת חייב מייסד תאגיד או מהיות בעל עניין בתאגיד

תנאים להטלת הגבלות

קטגוריה	סכום החוב	מועד הטלת ההגבלה
חייב שהובא או בא בפני הרשם והוכח כי הינו "בעל יכולת משתמט" מבלי לתת הסבר סביר לאי התשלום.	מעל 500 ₪	בכל עת
חזקה כי החייב הוא "בעל יכולת משתמט"	מעל 500 ₪	חלפה שנה ממועד המצאת האזהרה
	מעל 2,500 ₪	חלפו 6 חודשים ממועד המצאת האזהרה
חייב מזונות	ללא הגבלה	בכל עת

עיכוב יציאה מהארץ

■ רשם ההוצאה לפועל רשאי להורות על עיכוב יציאתו של החייב מן הארץ כאשר קיים יסוד להניח שהוא עומד לצאת את הארץ מבלי לפרוע את החוב או להבטיח פירעונו (סעיף 14 (א) לחוק הוצאה לפועל).

■ רשם ההוצאה לפועל רשאי להורות על עיכוב יציאתו מן הארץ של חייב המקיים הוראות צו התשלומים אם שוכנע שיציאתו עלולה לסכל את ביצוע פסק הדין.

■ צו עיכוב יציאה מן הארץ יהיה בתוקף שנה מיום נתינתו (חריג מזונות / חייב מוגבל באמצעים / חייב באיחוד תיקים).

הליכים להגנת החייב בהוצאה לפועל

לאחר מסירת אזהרה לחייב - קצובה לחייב תקופה בת 30 יום - בתובענה על סכום קצוב ובשטרות, ובת 21 יום - בפס"ד, לביצוע אחת מהפעולות הבאות:

1. למלא אחר פסק הדין/התובענה /השטר.
2. לשלם את החוב הפסוק בשיעורים – בהתאם לצו תשלומים שנקבע ע"י רשם ההוצל"פ, לפי בקשת הזוכה, או לפי הוראת ההוצאה לפועל.
3. להגיש בקשה לצו תשלומים לרשם ההוצל"פ.
4. חקירת יכולתו של החייב - ככל שאין ביכולתו של החייב לעמוד בתשלום החוב במלואו או בתשלומים שנקבעו לו. על החייב לבקש כי תבוצע לו חקירת יכולת בלשכת ההוצל"פ.
5. להגיש התנגדות ככל שמדובר בתובענה על סכום קצוב או שטר.

צו תשלומים

ניתן להוציא צו תשלומים כנגד החייב על פי אחת מהחלופות הבאות:

1. על פי בקשת החייב.
2. על פי בקשת הזוכה שהוגשה מיד לאחר הגשת בקשת הביצוע.
3. על פי הסכם בכתב בין החייב והזוכה.
4. על פי חקירת יכולתו של החייב.
5. על פי הסכם שנעשה בין הזוכה והחייב, במהלך בדיקה מול חוקר הוצל"פ.
6. על פי תצהיר הזוכה או החייב.
7. על פי שאלון שנשלח לחייב והוא אינו עונה עליו בתצהיר או אינו מגיב עליו.

צו תשלומים

לאחר הגשת בקשה לצו תשלומים, רשאי רשם ההוצאה לפועל לפעול באחת מן הדרכים הבאות :

1. לקבל את בקשת החייב.
2. להורות לחייב להמציא מסמכים נוספים התומכים בבקשתו.
3. להזמין את החייב לחקירת יכולת במעמד הזוכה.
4. לדחות את הבקשה.

על החייב מוטל הנטל להוכיח את מידת יכולתו לפרוע את החוב הפסוק ולהביא בפני הרשם את כל המידע והמסמכים הדרושים לשם כך.

מהי חקירת יכולת ?

חקירת יכולת הינה חקירת מצבו של החייב, הכנסותיו וחובותיו, לצורך בירור יכולתו למלא אחר פסק הדין או צו התשלומים שניתן נגדו. חקירה זו נערכת ע"י רשם ההוצאה לפועל, מיוזמתו או לפי בקשת הזוכה או החייב.

חייב שלא התייצב לחקירת יכולת יראו אותו כבעל יכולת המשתמט

מתשלום חובותיו.

חייב אשר לא הרים את נטל ההוכחה או לא הביא מידע מבלי ליתן הסבר, יראו אותו כבעל יכולת המשתמט מתשלום חובותיו.

משמע, ניתן לנקוט כנגדו בהליכים מבצעיים לגביית החוב, לרבות עיקולים,

הטלת הגבלות, מסירת מידע ועוד.

בקשה לאיחוד תיקים

■ המוסד של איחוד תיקים נועד להקל על החייב הנתון ללחצים נפרדים של כל אחד מנושיו ולאפשר לו לשלם לכל נושיו לפי תוכנית תשלומים שתקבע על פי יכולתו.

■ החייב יגיש הבקשה ללשכה שבה נפתחו מרבית תיקי ההוצאה לפועל נגדו (חריג: רשם רשאי להורות אחרת לבקשת זוכה).

■ חייב לא יכול להגיש יותר מבקשה אחת ואם נדחתה לא יגיש בקשתו בשנית (חריג: חל שינוי יסודי בנסיבות המצדיק זאת).

■ הגשת בקשת איחוד אינה מפסיקה או משהה את ההליכים שננקטו הזוכים נגד החייב או נגד חייבים אחריו באיחוד תיקים, כל עוד לא ניתן צו איחוד על פי הבקשה.

איחוד תיקים

■ כאשר ניתנה החלטה לאיחוד תיקים / חייב הוכרז כחייב מוגבל באמצעים ותלויים ועומדים כנגדו מס' תיקים, ייתן הרשם צו לאיחוד תיקים. מעתה כל ההליכים ינקטו דרך תיק האיחוד.

■ באיחוד תיקים חייב אינו רשאי לשלם בתיק פרטני.

■ איחוד תיקים אינו מונע קיומם של הליכי מימוש משכנתא. לא ניתן לצרף לתיק איחוד תיק מזונות / תיק שאינו כספי / התנגדות לביצוע שטר שהועברה וטרם הוכרעה.

■ נפתח תיק איחוד לאחר מתן צו האיחוד הוא יצורף לתיק האיחוד.

חייב מוגבל באמצעים

לראש ההוצאה לפועל סמכות להכריז על חייב כמוגבל באמצעים, למעט כשמדובר בחוב מזונות.

התנאים להכרזה על חייב כמוגבל באמצעים הינם:

1. החייב הגיש בקשה למתן צו תשלומים.
2. החייב ביקש לפרוס את תשלום חובו לתקופה העולה על אחת התקופות המפורטות להלן:

(1) שנתיים - אם סכום החוב אינו עולה על 20,000 שקלים חדשים;

(2) 3 שנים - אם סכום החוב עולה על 20,000 שקלים חדשים ואינו

עולה על 100,000 שקלים חדשים;

(3) 4 שנים - אם סכום החוב עולה על 100,000 שקלים חדשים.

הגבלות על חייב מוגבל באמצעים

רשם הוצל"פ רשאי להטיל על החייב את ההגבלות הבאות (כבר בשלב צו הביניים):

- א. עיכוב יציאתו של החייב מן הארץ.
- ב. הגבלת החייב כלקוח מוגבל מיוחד על פי חוק שיקים ללא כיסוי.
- ג. הגבלת החייב מלעשות שימוש בכרטיס אשראי.

כמו כן, חייב מוגבל באמצעים לא ייסד תאגיד ולא יהיה בעל עניין בתאגיד במישרין או בעקיפין אלא אם אישר זאת רשם הוצל"פ.

חייב מוגבל באמצעים יהא רשום במרשם החייבים המוגבלים באמצעים אשר פתוח לעיון הציבור בלשכת הוצאה לפועל.

תנאים מצטברים להגשת בקשה לאיחוד תיקים יזום (3%)

1. צירוף תצהיר לתמיכה בבקשה.

בבקשה יש לגלות מלוא המידע אודות נכסי החייב במשך 5 השנים האחרונות, וכן פירוט מלוא חובותיו של החייב, לרבות תביעות משפטיות.

2. תשלום סכום מקדמי של 3% לפחות מיתרת החובות בתיקים התלויים ועומדים נגדו.

3. תשלום סכום נוסף של 3%, מדי חודש בחודשו, עד להחלטה בבקשת האיחוד.

רשם ההוצל"פ יאשר את איחוד התיקים לאחר שיקיים חקירת יכולת לחייב, ויתרשם כי החייב יכול לפרוע את כלל חובותיו בפרקי הזמן הבאים:

(1) תוך שנתיים - אם סכום החוב אינו עולה על 20,000 שקלים חדשים;

(2) תוך 3 שנים - אם סכום החוב עולה על 20,000 שקלים חדשים ואינו עולה על 100,000 שקלים חדשים;

(3) תוך 4 שנים - אם סכום החוב עולה על 100,000 שקלים חדשים.

תוצאות הגשת בקשה לאיחוד תיקים:

1. צו עיכוב יציאה מן הארץ.
2. ההליכים שננקטו כנגד החייב, עד לאיחוד התיקים, אינם מתבטלים, אולם רשם ההוצל"פ רשאי להורות על השהייתם.
2. גם במסגרת האיחוד ניתן להורות על הטלת עיקולים ומימושם.

קושי בהתמודדות בהליכי הוצל"פ

1. "תפיחה" דרסטית של סכומי החוב.

2. סגירת חובות רק לאחר פירעון מלוא סכומי החוב המעודכנים בתיקי הוצל"פ.

כיום, אין סמכות לרשם הוצל"פ לבצע הפחתה או ליתן הפטר לחייב מחובותיו, לאור נסיבות אישיות, חלוף השנים, סך התשלומים ששולמו על ידו עד כה ועוד.

סעיף 77א לחוק- יידוע החייב בדבר האפשרות

לפנייה להליכי פש"ר

"נוכח רשם ההוצאה לפועל, לאחר שבירר את יכולתו של החייב לקיים את פסק הדין במעמד חקירת יכולת, בירור או הבאה, כי אין תועלת בניהול הליכי הוצאה לפועל נגד החייב וסבר כי בנסיבות העניין יהיה בפנייה להליכי פשיטת רגל כדי להביא תועלת, ימסור לחייב ולזוכה מידע בדבר האפשרות לפתוח בהליכי פשיטת רגל;

הרשם רשאי להורות על השהיית הליכי הוצאה לפועל, כולם או חלקם, אם שוכנע כי הדבר מוצדק, לתקופה סבירה שיקבע, שתאפשר פנייה לבית המשפט לשם פתיחת הליכי פשיטת רגל".

סעיף 77א - מסקנות

- א. בהתקיים התנאים המפורטים בסעיף, חלה על הרשם החובה למסור לחייב ולזוכה מידע בדבר האפשרות לפתוח בהליכי פשיטת רגל – הסעיף נוקט בלשון מצווה "ימסור" ולא בלשון "רשאי".
- ב. הרשם מצווה למסור מידע – אין הוא מוסמך לחייב צד לפתוח בהליכי פשיטת-רגל, ועליו אף להימנע ממסירת המלצה.

המשך: סעיף 77א – מסקנות:

ג. שלושה תנאים מצטברים לחובת היידוע:

1. בירור יכולתו של החייב לקיים את פסק-הדין במעמד חקירת יכולת, בירור או הבאה;
2. אין תועלת בניהול הליכי ההוצאה-לפועל;
3. יהיה בפנייה להליכי פשיטת רגל כדי להביא תועלת.

רצ"פ 09-1323 דוידאן נ' יעד פרזול בע"מ ואח';

נראה כי לאחר תיקון 29, רשמי ההוצל"פ, בנסיבות האמורות לעיל, מוסמכים רק ליידע את החייב והזוכה בדבר האפשרות לפנות להליכי פשי"ר ועליהם לדון, לגופן, בבקשות של חייבים להכרזתם כמוגבלים באמצעים. מדובר בסמכות שברשות ולרשם ההוצאה לפועל שיקול דעת שלא להכריז על חייב מוגבל באמצעים, גם כאשר אינו מסוגל לפרוע את חובו תוך התקופות שבסעיף 69(א) לחוק ההוצל"פ. לאור כל האמור, לא היה מוסמך רשם ההוצל"פ להפנות את החייבת להליכי פשי"ר מבלי לבחון את בקשתה לגופה. לפיכך, התיק יוחזר אליו ע"מ לעשות כן.

מטרת ההליך

מטרת הליך פשיטת הרגל הינה להביא לכינוס כל נכסי החייב, מימושם, וחלוקת תמורתם בין הנושים.

היתרון העצום - בסיום הליך פשיטת הרגל, יוכל החייב לבקש הפטר מכל חובותיו.

ולמעשה לפתוח "דף חדש" בחייו.

תיקון 35

- סעיפים 19 (א) ו-19 (ב) שהתווספו לחוק במסגרת התיקון נועדו להסביר את הנושא של דיווח תקבולים מחוץ לתיק.
- זוכה שקיבל תשלום על חשבון החייב שלא באמצעות השלכה חייב לדווח בתיק 7 ימים.
- זוכה שהגיע להסדר עם החייב יודיע על ההסדר וההליכים יעוכבו.
- זוכה שדיווח על הסדר והחוק במסלול הסדר יכול לדווח אחת ל-3 חודשים.
- רשם ההוצאה לפועל רשאי להטיל על הזוכה הוצאות לאחר שהזוכה לא דיווח ללשכה בתוך המועד האמור בחוק לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון.

תודה רבה

